

Internet För Alla

Värmdö Kommun

Projektledare Andi Kravljaca

2010-05-17

Delrapport 4

Enligt §1.9, Projektavtal "Internet för Alla" mellan Värmdö Kommun och Stiftelsen för Internetinfrastruktur, är en Specifikation av Leverabler upprättad enligt följande:

Delrapport 1 200908

Delrapport 2 200911

Delrapport 3 201002

Delrapport 4 201003

I enlighet med Specifikation för Leverabler bifogas härmed Delrapport 4:

1. Summering av projektets uppdrag

Målen för projektet Internet för Alla inom Värmdö Kommun var vid tiden för avtalets undertecknade:

- Att rekrytera, utbilda, handleda och utvärdera en grupp om 50 personer inom åldersgruppen 15-25 år, utan tidigare erfarenhet av informationsteknik, med avseende på deras användning av datorer, Internet och digitala tjänster.

- Att kvalitativt observera om och hur deltagarnas attityder, värderingar, behov, önskemål, prioriteringar och vanor gentemot digital teknik påverkas av deras deltagande i projektet.

- Att Använda utvärderingens slutsatser för att undersöka hur Internetbaserade tjänster bättre ska kunna möta denna målgrupps behov och önskemål, dvs. skapa en diskussion kring hur det digitala gapet kan överbryggas.

Visionen var att vi vid avtalstidens slut kunnat se följande:

– Majoriteten av projektdeltagarna har upplevt en märkbar förbättring i sin livskvalite och sin kompetens avseende informationsteknologi med hjälp av den kunskap och de färdigheter som anskaffats via projektet.

– Projektdeltagares självkänsla och framtidsutsikter har förbättrats, och där projektdeltagarna genom nätverkande fortsätter att stödja varandra.

– Lärdomar kan dras om orsaken till dessa gruppers utanförskap, och slutsatser kan dras gällande hur existerande tjänster och produkter kan anpassas, eller nya tas fram, som stärker och förbättrar en samverkan mellan Värmdö Kommun och kommunmedborgaren.

Projektgruppen bestod av:

Andi Kravljaca, Värmdö Kommuns IT-avdelning (projektledare)

Jörgen Sandström, Värmdö Kommuns IT-avdelning

Agneta Ericsson, Centrum för Arbete och Studier (kontaktperson CAS)

Hans Mathison, Centrum för Arbete och Studier (pedagog)

Ove Ramel, Centrum för Arbete och Studier (pedagog)

Beatrice Jacobsson, Socialförvaltningen Värmdö Kommun

Där Andi Kravljaca fortlöpande ledde projektet, Jörgen Sandström var initiativtagare och på IT-sidan den yttersta möjliggöraren, Agneta Ericsson upplät lokaler och personal till undervisningen, Ove Ramel och Hans Mathison var Internet För Allas outtröttliga pedagoger, och Beatrice Jacobsson och hennes kollegor på Socialförvaltningen var våra stöttepelare i rekryteringen av deltagare.

2. Utvärdering av projektets faser:

2.1 Rekrytering

Värmdö Kommun definierade i avtalet med .SE projektets målgrupp såsom varande:

Ungdomar i åldrarna 15-25 år, med lite eller inget generell datoranvändande i allmänhet och Internetanvändande i synnerhet.

Värmdö Kommun ville vidare särskilt beakta

- Socialt och ekonomiskt svaga hushåll
- Ungdomar i socialt och ekonomiskt utsatta grupper
- Nyanlända flyktingar, flyktingar och invandrare

där resultat rörande den sistnämnda gruppen skulle kunna särskiljas.

Vår ursprungsanalys bedömde antalet individer som matchade beskrivningen av målgruppen till cirka 50 stycken, och det sattes också som mål för projektets deltagande.

Våra metoder för att uppnå önskad synlighet var:

- *Kommunikation genom trycksaker på träffplatser för ungdomar*
- *Samarbete med gymnasieskolans individuella program*
- *Samarbete med ungdomsprojektet High Speed Café på Gustavsbergs Gymnasium*
- *Samarbete med Värmdöpolarnas ungdomsverksamhet*
- *Samarbete med socialkontoret inom Värmdö Kommun*
- *Samarbete med ungdomssamordnarna inom Värmdö Kommun*
- *Samarbete med vuxenutbildningen (inkl.SFI) inom Värmdö Kommun*

Genom våra samarbetspartners gedigna arbete lyckades vi få till stånd en deltagandenivå på 37 ungdomar, varav 22 deltog från första kurstillfället. En stor del av rekryteringen under höstterminens gång skedde internt, dvs genom att ungdomar efter att ha provat på några tillfällen tog med sig vänner, bekanta och släktingar som de bedömde befanns sig i en liknande situation som de. Ryktet började också spridas inom andra ungdomsverksamheter i kommunen, och deltagare började strömma in. Vid höstterminens slut fanns alla 37 deltagare på plats, och vi beslöt oss för en "cut-off", trots att anmälningar fortsatte inkomma och det ursprungliga deltagarantalet ej var uppnått, detta för att säkerställa en pedagogisk kontinuitet i kursen.

Utvärdering

Jakten på femtio ungdomar ledde till ett rekryteringsarbete som var oerhört lyckat, men som ibland förde med sig andra problem. Internrekrytering (ta med släkting, kompis osv.) gjorde att vi fick en inflation i antalet deltagare under en period, vilket gjorde det väldigt svårt för pedagogerna att stega framåt i materialet, eftersom det alltid fanns tre till fem deltagare som inte kunde tillgodogöra sig materialet eftersom de inte hade börjat än. Våra "Late Starters" fick oftast loss utrustning mycket snabbt men hade ändå svårigheter med att komma in i gruppen utan att lärarna fick backa bandet för hela klassen. Detta uppskattades ibland av fler än de berörda, men ledde till en onaturlig stegring i svårighetsgrad mot slutet av kursen på grund av den stora mängd material som var kvar.

2.1.1 Gruppsammansättning

Gruppen om 37 elever bedömdes som alldeles för stor för att undervisas i en lokal, vid en tid. Tidigt fördes det diskussioner om att dela gruppen, och antingen dela den i tid eller i plats, dvs. antingen bedriva undervisningen samtidigt, men i två lokaler, eller bedriva undervisningen vid två tillfällen. Allmänt hade deltagandenivån hos varje deltagare innan delningen sjunkit i takt med att kursdeltagarna blev fler. Den slutliga konfigurationen blev sådan att undervisningen sköttes vid två tillfällen i veckan, en eftermiddagstid och en kvällstid, och att deltagarna mer eller mindre fritt fick bestämma vilken grupp de ville tillhöra.

Mer intressant än grupperingarna enligt schema blev grupperingarna inom den stora deltagargruppen. Under kursens gång utkristalliserades följande "grupper" bland deltagarna:

- *Elever med utomnordisk bakgrund, med stor nyfikenhet på datorer och Internet, men med väldigt stora brister i språkkunskap.* (Deltagarna i denna grupp var, beroende på kurstillfälle, mellan 15 och 20 stycken.)

- *Tillbakadragna elever (ibland med olika typer av psykosocial problematik), som var nyfikna på möjligheterna med Internet, men i stort har mycket svårt att koncentrera sig och motiveras till deltagande under kurstillfällena.* (Deltagarna i denna grupp var, beroende på kurstillfälle, mellan 5 och 10 stycken.)

- *Utåtagerande elever (ibland med olika typer av psykosocial problematik), som hittills använt Internet mest som en begränsad arena för kontakt med kompisar, och som är nyfikna på Internets sociala möjligheter, men som har oerhört svårt att koncentrera sig och delta konstruktivt i en samlad undervisningssituation.* (Deltagarna i denna grupp var, beroende på kurstillfälle, mellan 10 och 15 stycken.)

Utvärdering

Den stora dispariteterna bland kursdeltagarna, i nivåer av såväl egen motivation, förkunskaper samt språkförståelse, skapade naturligtvis till en början stora slitningar i gruppkänslan, och formulerade en svår problemställning för de pedagoger som arbetade med gruppen. Rekryterade

från vuxenundervisningen var dessa pedagoger ibland ovana vid elever som måste motiveras till deltagande. Arbetsbördan ibland pedagogerna blev ibland övermäktig och tillfällena ibland inte produktiva. Klarare riktlinjer och regler, men också mer flexibel och individuell planering avhjälpste detta, men bara delvis.

Detta skall ställas i stark kontrast till den stora vinsten med att grupperna fick bestå av dessa individer, och att dessa individer fritt fick blanda sig i grupperna. Representanter ur dessa tre relativt vanliga ungdomsgrupperna på Värmdö har vanligtvis få beröringspunkter, och träffas, eller interagerar, sällan med varandra. Internet För Alla gav dem en trygg miljö, där inga fördomar öppet ifrågasattes och ingen hade anledning att bli defensiv, utan där ungdomar av alla sorter kunde samlas kring ett intresse de hade gemensamt. Många av de svenskfödda ungdomarna hade inte interagerat med människor som har utomnordisk eller utomeuropeisk bakgrund, och vice versa. Genom att släppa på inlärningstygel och istället ge ungdomarna en bra arbetsmiljö att tackla sina egna föreställningar och världsbilder inom, kunde Internet För Alla avtäckta en av livets stora sanningar - inga fördomar överlever kontakt med en annan kultur. Vår förhoppning är att Internet För Alla på så sätt skapat vänskap och förståelse.

2.2 Inledande Undersökning

Undersökningarna (både den inledande och den avslutande) fokuserade på deltagarnas Internet- och datoranvändande, med särskilt fokus på användandet av tjänster menade att underlätta såväl arbetsliv som privatliv.

Den inledande enkätmätningen, som genomfördes vid första kurstillfället och därefter vid inskrivning, visade på en oerhörd heterogenitet i gruppen. Inom gruppen fanns allt från ungdomar som hade en dator och Internet hemma, men i stort sett visste inget om att Internet är ett multiverktyg (dvs som exempelvis beskrev hela processen av att sätta igång en webbläsare och gå till en favorit som "sätta igång YouTube" - helt utan vetskap om att webbläsaren kunde användas till mer) - till ungdomar som inte visste någonting om hur man använder datorer.

Ingångsmätningen visade att gruppen närmade sig kursen ur väldigt olika perspektiv, och hade väldigt olika mål och syn på vägarna till målet.

Utvärdering

Det var inte helt lyckat att välja en målgrupp som i stort sett bara hade åldern gemensam. De skilda nivåerna i såväl språk som förförståelse av materialet utgjorde ett stort hinder för en friktionsfri, facilitativ och konduciv undervisningsmiljö. Detta förde med sig en hel del konsekvenser som vi under projektets tid lyckades få bukt med, genom exempelvis gruppindelning och individuellt anpassade studier. Den inledande enkäten gav oss en chans att förbereda oss på detta, och att diskutera strategier för att lösa problem redan innan de problemen hade inträffat. Ibland löste vi problem som vi trodde skulle uppstå, ibland skapades det ett frågetecken

kring en spännande situation, och vi lät det löpa. Trots allt är det en fördel att dessa människors ibland oerhört små världar expanderades genom att de fick träffa, umgås och samverka med människor de annars aldrig hade träffat.

2.3 Utbildning

Utbildningen genomfördes i samarbete med Centrum för Arbete och Studier (CAS) inom Värmdö Kommun. Studieplanen för utbildningsdelen bestod av gymnasiekursen Datorkunskap A (50p, Skolverket DAA1201). Tillfällena ägde rum växelvis på eftermiddags- och kvällstid och eleverna erbjuds deltagande på valfritt tillfälle. Pedagogerna turas om att vara ansvariga för lektionerna, som var baserade på FRITIS kursmaterial med anknytning till Datorkunskap A.

Kursen utnyttjade en digital lärplattform i systemet Fronter, där läxor, uppgifter och kursavsnitt interaktivt kunde utnyttjas, även på hemmaplan. Fokus låg på att genom att kursen i sig var flexibel påvisa fördelen med att arbeta med datorer och Internet. Således gjordes själva kursarbetet både plats- och plattformsoberoende. Arbetet gjordes så "läxfritt" som möjligt, av hänsyn till de ofta stormiga hemmaförhållandena som barn i IfAs målgrupp kan vistas i. Hellre klart, än med fart, var devisen.

Utvärdering

Kursen Datorkunskap A valdes ursprungligen av oss som en morot för deltagande, då vår tanke var att denna grundläggande kurs skulle utgöra ett påtagligt och konkret bevis på deltagande, i och med att deltagarna skulle ha ett betyg de kunde ha med sig hela livet. Med facit i hand kan man inte säga annat än att moroten inte alls fungerade som en sådan. En försvinnande liten andel av deltagarna valde att överhuvudtaget examineras och få betyg, då detta inte var intressant för dem. Vissa deltagare beskrev till och med att betyget utgjorde ett ovälkommet och onaturligt inslag av bedömning och hierarki i vad som annars har varit en "schysst och trygg miljö". Det tvingade oss också att rikta in undervisningen mot en procentuellt mycket större del datorkunskap än Internetkunskap, vilket vi från början trodde vara en kompromiss värd sitt pris, men som i efterhand framstår som väldigt onödigt.

Pedagogerna på CAS fick ge väldigt mycket av sin tid till projektet, och fick ofta ställas inför en situation de inte var vana vid. CAS är en institution för vuxenlärande, där deltagarna är motiverade, oftast strukturerade, och vana att arbeta målmedvetet såväl i grupp som ensamma. Detta fostrar en undervisningskultur som ibland är klumpig då den tillämpas på ungdomar som i sammanhanget har oerhört lite motivation, vars liv ibland saknar struktur på ett ofattbart sätt, och som på grund av sin låga självkänsla varken tar för sig i grupp, eller litar tillräckligt till sin egen förmåga för att kunna arbeta ensamma utan att hela tiden ifrågasätta vad de gör. Denna "kulturkrock" var väldigt obehaglig i början, men visade sig i slutändan vara väldigt nyttig för båda parter. Lärarna på CAS upplevde att ungdomarna snabbt blev en av de mest intressanta grupperna att arbeta med, eftersom de fordrade eftertanke och nya sätt att göra materialet levande och intressant.

Den digitala lärportalen och uppgifterna däri upplevdes av deltagarna som mycket flexibla, och fungerade väl, på två sätt. Dels kunde deltagarna se att frånvaro i sig inte var ett krav när man kunde närvara vid lärportalen, man kunde göra och lämna in arbeten när man ville och slapp stressen av att "hinna färdigt" på lektionen. Dels kunde deltagarna i varje steg se var de befann sig i processen, och aktivt delta i sin egen inläring genom att logga in och delta. Anpassningen av materialet uppskattades överlag av deltagarna.

Vårt samarbete med Centrum för Arbete och Studier visade sig vara oerhört positivt, dels tack vare pedagogernas oerhörda motivation och entusiasm, deras sociala patos och erfarenhet, men framför allt tack vare studiemiljön på CAS, såsom helhet. Eftersom det i första hand är en institution för vuxenstudier, är studiemiljön väldigt ledig. Pedagogerna har positiva förväntningar på studenterna och bemöter dem såsom varande vuxna och ansvarsfulla. Samtalstonen är låg, åthutningarna få och 'tjattet' obefintligt. Deltagarna i projektet svarade mycket väl mot denna studiemiljö, och lärde sig snabbt dra nytta av fördelarna hos en studiecirkel som varken krävde närvaro med hot om betyg, eller efterlevde regler som inte är kopplade till en optimal inläring. I efterhand framstår arbetsmiljön på CAS som en stor faktor bakom Internet För Allas framgång i att skapa en trygg plats för ungdomar som ofta har det stormigt i livet.

2.4Handledning

Handledningsdelen syftade till att dels öka intresset och exponeringen för digital teknik och Internet, dels presentera tekniken i ett annat och tryggare forum (det egna hemmet), och dels hjälpa till att befästa de kunskaper som förvärvats i utbildningen genom träning på hemmaplan. Handledningen var tänkt att genomföras genom att projektdeltagarna av projektet utrustades med en Internetterminal (Netbook med inbyggt 3G-modem) för hemmaanvändning, och handleddes i användningen av den utrustningen.

En på-platsen-handledning implementerades på CAS och fanns tillgänglig under vissa perioder i anslutning till tillfällena, för att adressera de vanligaste problemen.

Problemen bestod för det mesta av tekniska svårigheter. Våra leverantörer höll sitt ord varken i vad som levererades eller när det levererades. Istället för datorer som hade inbyggda 3G-modem fick vi datorer utan. Utrustningen vi erhöll var inte kompatibel med operativsystemet vi valt, och i precis varje steg dröjde leveranserna flera månader.

Till slut och efter många moment av väntan och frustration kunde våra deltagare få loss datorer, som fungerade. Deltagarnivån blev så småningom så stor, och behovet av att "prata data" så stort, att Centrum för Arbete och Studiers IT-ansvarig, Christer Moback, engagerade sig i projektet som en frilansande tekniker åt deltagarna, och öppnade sin dörr till deltagare som ville, just, "prata data".

Utvärdering

Handledningselementet i projektet Internet För Alla utnyttjades inte enligt förväntan. Istället uppstod problem med att deltagare "accepterade" felaktigheter i sina datorer, det vill säga

antingen inte var medvetna om att funktionaliteten är begränsad eller valde att inte kontakta projektet gällande de problem som uppstått. Framförallt hos de elever vars svenskakunskaper var otillräckliga för ändamålet framstod ett telefonnummer som en ganska dålig lösning på tekniska problem, vilket är anledningen till att IfA implementerade en på-platsen-handledning istället. Denna blev istället mycket väl utnyttjad och många deltagare kom tidigt till kurstillfällena, och stannade långt efter kurstillfällena för att "prata data".

Tekniken strulade från dag ett, och gav hela projektet en hattig start. Detta prövade såväl deltagarnas som pedagogernas tålamod. Centrum för Arbete och Studier lånade ut datasalar till projektet under tiden, och undervisningen bedrevs enligt schema, men löftet om en egen dator började framstå som alltmer tomt. Projektledaren tar på sig ansvaret för att detta inte sköttes på rätt sätt, oavsett var i leverans- och lagerföringskedjan felet begicks. Vi har lärt oss en del läxor om hur man i framtiden borde göra med denna typ av projekt.

2.5 Examination och Utvärdering

Från början var kursen Datorkunskap A tänkt att examineras och betygsättas av Centrum för Arbete och Studier. Genom att erbjuda ett betyg i Datorkunskap hoppades vi addera en morot till den skopa motivation vi ville skicka med varje deltagare efter deras tid på kursen. Bedömningen gjordes att de uppoffringar i form av strukturerad undervisning enligt en kursplan som lade större tonvikt på datoranvändning än Internettjänster var värda sitt pris i betydelsen av det bestående betyget deltagarna skulle ha med sig.

Examinationen blev ett frivilligt inslag, och de deltagare som under sista tillfället ville examineras kunde genomföra det enligt plan. För utdelning av betyg skrevs de in som studenter på Centrum för Arbete och Studier och betygsattes av de behöriga pedagogerna vi samarbetat med under kursens tid.

Vi lyckades, många faktorer till trots, att göra i ordning en lösning där deltagarna kunde köpa loss sina datorer. Vid avslutnings- och examinationstillfället sålde vi dem till deltagarna till ett pris av 1500 kr, vilket jämfört med inköpspriset på cirka 2300:- + moms kan anses vara ett fördelaktigt marknadspris. På försök ingår support en tid framöver, under förutsättning att deltagaren inte i stort påverkar konfigurationen av sin dator. Ungefär 20% av deltagarna (sju stycken) valde att köpa loss sina datorer. Olyckligtvis kunde vi inte föra över ägarskapet av Internetabonnemangen till deltagarna, så de kunde inte följa med datorn.

Internet För Alla har ej heller fått tillbaka samtliga datorer. En dator försvann i samband med ett lägenhetsinbrott (situationen är reglerad hos polis osv), och en deltagare, med dator, har av olika skäl inte gått att nå. Med andra ord räknar vi initialt med ett svinn på två maskiner.

Den avslutande enkäten gjordes av samtliga kursdeltagare vid sista kurstillfället, och det omfattande arbetet med att analysera och statistiskt säkerställa eventuella trender i jämförelse med ingångsmätningen visar att utbildningen haft en mätbar effekt på elevernas kunskaper om datorer och Internetbaserade tjänster, men att den framför allt påverkat deras intresse och nyfikenhet, samt medvetande om säkerhetsfrågor. De flesta bedömer att deras tid i projektet var

dem till nytta, och skulle rekommendera en vän eller släkting att delta, vilket i ju flera fall skedde under projektets gång.

Utvärdering

Approachen med ett betyg i Datorkunskap ledde till motstånd hos deltagarna. Flera av dem uttryckte att de upplevt Internet För Alla som en fredad verkstad, där de inte kände sig bedömda, och att 'betygsprat' introducerade ett nervöst och onaturligt element. Samtidigt fanns de elever som från början satsat på att få betyg i kursen. Genom att göra betyget och hela examinationsprocessen frivillig kunde vi eliminera den press som deltagarna kunde känna, samtidigt som en elev som rönt stor framgång kunde motiveras till att öppna den dörr han eller hon tidigare stängt och ta chansen till ett betyg. Fortfarande gäller att Internet För Alla främst och framför allt var ett sätt för ungdomar att nå större deltagande genom ökad självkänsla, och ingen deltagare uppmanades eller tvingades att genomgå en examination.

Hos många av projektets deltagare var upplevelsen av betyg nära förbunden med upplevelsen av misslyckande, och detta var ett samband vi hoppades kunna lösa med positiv förstärkning. Det visar sig, att såren satt långt djupare än så för den absoluta merparten av deltagarna, och det säger mer om deras upplevelse av den svenska skolan än något annat någonsin kan.

Däremot finns den större frågeställningen kvar: Betyget i Datorkunskap A användes som morot för deltagande i kursen under rekryteringsperioden. Det betyget och behovet av att uppfylla den kursplanen styrde sedan en väldigt stor del av undervisningen i kursen, i en riktning som visade sig vara mindre inriktad på Internet som socialt fenomen och mer på grundläggande kunskap kring dator och kontorsprogramvara. I efterhand visar det sig att moroten inte var lika uppskattad som vi hade trott - således finns här ett gyllene tillfälle för en ordentlig översyn av kursmetoden.

3. Samlad utvärdering

Internet för Alla startade sina dagar som ett projekt tänkt att ge ungdomar kunskaper om Internet och Internetanvändning. Det hade sitt ursprung och sin grund i att okunskap föder intolerans, att påtvingat utanförskap blir till ett frivilligt utanförskap, och att segregation i en tid då en del av befolkningen har tillgång till verktyg långt utanför en annan grupps föreställningsvärld är ett reellt begrepp.

Men hur klokt är det att genom att disseminera kunskap, propagera för en världsbild där det inte längre är kunskapen som är central? År 2010 är kunskap överallt, och den är fri. Kunskap är gratis, den är platsfri och den är osynligt omkring oss. Internet, och den bank av kunskap det innebär, omsluter oss och binder oss i en osynlig värld, liten och stor på samma gång och fylld med nya frågeställningar. Att genom en kurs, vars yttersta mål är att förmedla information, försöka förmedla även denna syn, är svårt. Därför fattade vi tidigt beslutet att kunskapen och kunskapsmålen fick, och var tvungna att tillåtas få en plats i baksätet under projektets gång. Tidigt kom iden och insikten om att det år 2010 behövs individer, som inte bara kan, utan

ifrågasätter vad de kan. Nyfikna, hungriga individer som vet att kunskap, eftersom den finns överallt, inte bara är kostnadsfri utan såsom egen vara värdelös. Det är den som kan ifrågasätta, kritisera, kollatera, kompilera och packetera kunskap och information som äger världen. Inte den som bara, 'kan'.

För våra ungdomar fanns ett hinder i vägen för denna insikt. Vårt mål blev snabbt att undanröja det hindret och hitta den plats inom dem där de kände sig trygga. När den goda självkänslan gjort en skottsäker, finns det ingen utmaning som är en övermäktig. Därför offrade vi en hel del kunskapsförmedling på den personliga utvecklingens altare. När allt kommer omkring är det inte vad man gör som gör ett projekt levande, det är de som gör det. För många av oss inom projektgruppen kunde Internet För Alla lika gärna ha handlat om segling eller krocket. Det är inte vad man gör som räknas, utan vad som händer medan man gör det. År 2010 handlar personlig utveckling inte om var man kan, utan vad man kan göra. För våra ungdomars del, vad man vågar göra. Vad man anser sig värdig att göra. Vad man tror på sig själv tillräckligt mycket för att göra.

Internet För Alla i Värmdö Kommun satte, exempelvis, under slutet av 2009 igång ett samarbete med projektet Surfa Lugnt. Flera ungdomar ur projektet erbjuds plats i Surfa Lugnts ungdomspanel, där ungdomar agerar som sakkunniga i ungas vanor på Internet och svarar på såväl föräldrars som barns frågor kring vad som är säkert på Internet. De deltagare som fått plats i panelen har uppskattat uppmärksamheten och förtroendet, och har på ett påtagligt sätt upplevt sig som kunniga, vilket stärkt deras självkänsla på ett märkbart sätt. Samarbetet med de enskilda ungdomarna fortsätter även efter projektets slut.

Ser man till deltagarnas upplevelse av projektet kan man säga att de flesta upplevde det som en "guldkant i tillvaron", det blev en rolig och uppskattad social aktivitet för dem, och något att se fram emot. Hos ungdomar som inte alltid haft det lätt i hemmet, och vars alternativ ibland har varit mer otrygga aktiviteter med jämnåriga, framstod Internet För Alla som en plats där man plötsligt fick tillit, kunskap och ett varmt bemötande. Flera av deltagarna upplevde dessutom att miljön på CAS var oerhört tillitsfull och att de inte hade någons ögon på sig. Ingen förväntade sig dåliga beteenden av dem, och det blev därför inte heller några. En deltagare anmärkte att det var första gången i hans liv han kunde gå på toaletten mitt under en lektion utan att behöva förklara sig... Mötet med en vuxen och ansvarskännande miljö blev mycket stimulerande för en hel del av våra ungdomar. Vi hoppas att vi har kunnat visa dem hur Internet gör det svårt att inte vara nyfiken, och att deras kunskaper och intresse fortsätter att spira.

Hos några av deltagarna har vi sett ett första närmande till den vuxna världen och den egna förmågan, genom att deltagarna vid kursens slut frågat kursledarna, som de vid det laget kände väl, vad de skulle göra efter sommaren. Då de är anställda på CAS hade de båda kurser inplanerade till hösten. Cirka en femtedel av gruppen har bestämt sig för att följa kursledarna även efter sommaren, och går nu en juridik- respektive engelskakurs. Kunskaperna i juridik och engelska kan i och för sig komma dem till gagn senare i livet, men den stora vinsten är den ökade tilltron till att den vuxna världen har något att erbjuda, att det går att skapa en vettig relation med en vuxen, att det är roligt att öppna dörrar i sitt eget sinne och - framför allt - att det går att lita på att man kan. Den enskilda vinsten är förmodligen den största skatten Internet För Alla har lyckats

att gräva upp. Deltagarna verkar i stort ha haft kul, och vi tycker oss se ett ökat intresse för datoranvändning (och framför allt förståelse) hos dem.

Ser man till vår upplevelse av projektet kan man säga en sak mer än någon annan - det här har gjort oss, de vuxna, sugna på att arbeta på det här sättet. Vi har lärt oss mer av våra ungdomar än de någonsin lärde sig av oss. När vi gick in i detta projekt hade vi en väldigt utarbetad teoretisk plan, som på inget sätt hade testats i verkligheten, och på många plan var den också orealistisk, ibland undermålig. "Ambitiöst, men skräp", som en deltagare skulle uttrycka det. Trots allt lyckades vi ge deltagarna en bra grund i kunskaper och erfarenheter, att stärka deras sociala band och band till utbildningsvärlden och den vuxna världen i stort, gett dem några vuxna de har haft ett förtroendefullt och vettigt förhållande till under relativt lång tid, och gett dem en chans att träffa och umgås med andra ungdomar de annars aldrig hade träffat. De framsteg vi gjort sträcker sig långt utanför tanken om Internetanvändning och datorkunskap, de sträcker sig till social och personlig utveckling. Kan man idag, år 2010, ens skilja på de två begreppen?)

Slutligen kan det sägas att en datorkurs för flera hundra tusen kronor är en usel investering om man ser till den faktiska, mätbara kunskapen som eleverna tagit med sig. Trots att den ökade under årets gång, och eleverna gjorts medvetna och gjort sig medvetna om såväl Internets möjligheter som dess faror, fanns det betydligt billigare sätt att förmedla samma information. Men som en trygg plats, där ungdomar från olika kulturer kunde mötas och samverka kring ett gemensamt intresse, där oro förbyttes mot leenden och där ett vänligt bemötande tände nyfikenhetens gnista i människor som tappat tron på människor, var Internet för Alla, i varje betydelse av ordet, ovärderligt.

Andi Kravljaca,

projektledare